

مشتاق

مطبعه و محل اداره :

جفال اوغلانده امنیت
سندوغی جوارنده
شنکول یقوشنده
۲۷ نومرو

اضطار :

مسلکمزده موافق آثار
جدیده مع الممنونیه
قبول اولنور

درج ایدله یین آثار اعاده اولتماز

دیر ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، سیاست ، و بالخاصه احوال و مشوره اسلامیه بحث ایرر و هفته ده بر نشر اولنور .

آبونه بدلی

صاحب و مؤسسلری :

درسعادتده نسخه سی ۵۰ پاره در

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب
تاریخ تأسیسی

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندربلیسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلنیر

۱۰ تموز ۳۲۴

سنه لکی	التی آیلغی	غروش
ممالک عثمانیه ایچون	۶۵	۳۵
روسیه	۶۵	۳۰۵
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹

آلتنجی جلد

۱۴ جمادی الاول پنجشنبه ۵ مایس ۳۲۷

عدد : ۱۴۱

صراط مستقیم جریدہ اسلامیہ سی واسطہ سیلہ

اسلام علمای کرامندہ استنباط

ازمیر غزنہ لری حضر الیاس کونی، ازمیر روم مکتبی طلبہ سنک یونان قرالی یورکیہ تبریک تلغرافی چکدکلینی، بوکا متره پولید افندیکنک تشویقاندہ فلان بولندیغنی یازمشدی. «طنین» غزنہ سی دە بومسالہ خیل اهمیت ویرہرک برباش مقالہ ایله برقاج فقرہ یازمہ یہ لزوم کوردی. عثمانلی مملکتدہ، عثمانلی تبعہ سی دینلن آدملردن بهضارینک بر اجنبی قرالک یوم مخصوصنی تبریک ایدہرک شتاک یاملری، تلغراف چکملری عثمانلیلرک چوغنک البتہ خوشنہ کیتمز. لکن بنم برشیتہ عقم ایرمیور: قرال یورکیکنک یوم مخصوصندہ، شتاک یاپان، بایرام ایدن یالکر ازمیرک روم مکتبی طلبہ سی دکل، ممالک عثمانیہنک اسلام، خرسیتیان، یہودی، قادین، ارکک، بیوک، کوچوک بالجلہ اہالیسی اولدیغنی حالہ، ازمیر غزنہ لری و «طنین» جریدہ معتبرہ سی نەدن یالکر متره پولید ایله اوروم طلبہ سنہ طاقیلدیورلر ۱۹۰۰.

بومکتوبی یازان احقر العبادہ اوکون ایشمی کوچی بر اقوب بایرام، سیران یامق ایچون سرای بورنہ چیقدم. اوراسی او یلہ غلبہ لقدی کہ ما حشر الله! ہمدہ چوغنی مسلمانلر، چارشافلی خانلر.. نہ رمضان، نہ قربان بایرامندہ بوقدر سرور وشادی کورمہ مشدم. بر طرفدہ عسا کر عثمانیہ او طورمش حضر الیاس قوزیسی ییورلر، موزیقہ لری دە اہویہ لطیفہ ترنم ایدیور.. دیرکن برونہ صیریلارقدن و اورادہ طربلاشمش اہالی وعسکری بر آز مستیزی سلاملارکی بر قاج دفعہ لر دودوک اوتدیرہرک، باشند اشاغی آلا ی بایراقلری ایله دونانمش بر واپور کچدی. کوندیرینہ باقدم. مائیلی بیاضلی یونان سنجاغی.. بو کوریش بر آندہ حافظہ می اویاندیردی. بوکونک «آیا یورکی - حضر الیاس» اولدیغنی خاطر لادم. بن دە، بوکون بوسرای بروتنی طولدیران اسلام قامایالری دە، سددہ موزیقہ چالوب قوزی ییین تورک عسکرلری دە ہیچز بورایہ آیا یورکی کی، یونان قرالک اسم اولیاسی، پیری، مقدس یورکی کی تجیلہ طوبلاشمش، او خرسیتیان اولیاسنک یورطیسنی بایرامنی بایپورز...

خرستیان اولیاسی دیدم اما، بودہ پک طوغری اولماسہ کرک، آیا یورکی نصرانیتک ظہورندن اول مشرک اسکی یونانک قوای طبعیہ یی تمثیل ایدن معبودلرندمی، نیم معبودلرندمی، شمدی ایی خاطریمدہ قالمش، بریسی کہ نصرانیتک یونانہ، رومایہ توسعدن صوکرہ، دیکر بر چوق آرقداشلری کی اودہ خرسیتیانلا شہرق، اولیای نصارادن اولمشدر.. آیا یورکی ایله بزم حضر والیاس (ع. م) لک نہ مناسبتی اولدیغنی، شدت جہلدن دولای، بن بیلیمورم. بونک ایضاحنی سزدن. علمای زماندن رجا ایدیورم. یالکر شونی بیلیمورم کہ مسلمانلرک چوغندہ حضر الیاس بایرامی یوقدر. حضر الیاس کونی، اسکی مسلمان جغرافیاسی اصطلاحنہ اقلیم الرومدہ ظہور ایتش بریوم مخصوصدر. بنابرین روملردن مسلمانلرہ کچمش

اولماسی، تعبیر دیکرلہ روملا شہق نتیجہ سی اولسی اغلب احتمالدر. اکربو تخمین طوغری ایسہ، نەدن روملا شہقندہ دوام ایدہم؟ نەدن ہر سنہ اسکی یونان معبودی، اسکی نصارا اولیاسی مقدس یورکینک یورطیسنہ اشتراکدہ عناد واصرار ایلیہم؟ نەدن، ہر سنہ جنوب قومشومزک ناجداری جنابارینہ، اسم کونی مناسبتیلہ بردونما یاپلم؟ ہلہ جنوب قومشولریمز قرالرینہ بواسمی، بوتون اقلیم الرومدہ تسعید ایدیہرک اولیا اسمی، لقصد، لسیاسہ طاقشیر ایسہ..

لطفاً جوابلہ ارشادیکزی بکلہ یں

محمد طغرل

اسلام عالمہ، اوروپا مطبوعاتی آراسندن برنظر

تونس مکتوبی

(پارسدہ فرانسیزجہ منتشر «جلہ عالم اسلام» کصوک نسخہ سندن مترجدر.)
بوکونلردہ یکی بر جریدہ دہا چیقدی: «بونواس»، مندرجاتی، ادبی و مزاحیدر. «بلاغ»، «وفاق» و «مدرسہ» عنوانی اوچ جریدہنک دە یاقیندہ انتشاری اعلان اولنیور. «مدرسہ» عالمی اولہ جقمش. سیاسی، اقتصادی و اجتماعی مسائلر. — عالم اسلامک واوروپانک وقایع سیاسیہ سی، عربجہ جریدہ لر طرفندن شرح وایضاح اولنقدہدر. مصردہ، حزب وطنی رئیس فرید بکک محکومیتی تأثر و تأسف عظیم ایلہ قید ایدیایور؛ ۹ شباط تاریخی Le Tunisien [فرانسیزجہ محرر عرب غزنہ سی] مصر و طنپرو رینہ حسیات محبتکارانہ سنی عرض ایدیور؛ ۱۰ شباط تاریخی «المرشد»، مشارالہ علیہندہ کی حکمنامہ یی نشر ایدیور؛ ۱۲ شباط تاریخی «المشیر» ایسہ، بو تدبیر شدید مصردہ انکلیز پولتیقہ سنک بر خطاسی تلقی ایدیور.
۷ شباط تاریخی «الحاضرہ» طرابلس غرب تحدید حدودی حقندہ کی عثمانی فرانسیز اشتلافنامہ سنک متنی یازیور.
بوندن باشقہ تونس مطبوعات اسلامیہ سندن اتحاد اسلام تمایلاتی دە ظاہردر.

۵ شباط تاریخی «المشیر»، «خلافت عثمانیہ» سر لوحہ لی بر مقالہ سندن سلطانک وتورک ملتک بوتون عالم اسلامدہ ہہ کہ مونیاسنی نافذ الحکم اولمہ سنی ارزو و طلب ایدیور. تورکیہ مسلمان دولتیرینک ک مترقیسیدر. ہر بر مسلمان دولتشک سیاست خارجیہ سی استانبولدہ تمرکز و تجمع ایتہلیدر. عین جریدہنک عین نسخہ سندن وحدت واستقلال اسلامیہنک محافظہ سیچون سنی وشیحیلر آرہ سندن عقد اولنمش بر اشتلافنامہ متنی مسطوردر.

۲۴ شباط تاریخی «المرشد» «الاقبال» ک بر مقالہ سنی عیناً نشر ایدیور. بومقالہ دہ مسلمان مکتبیرینک محافظہ استقلالیلہ، حال حاضر پریشانیلرندن قورتولملری ایچون، جلہ سنک بر مجموعہ دولیہ حالہ کیروب اتحاد ایتملری توصیه اولنیور. «المرشد» ک اشبو

نسخه‌سازنده «انتباه شرق» عنوانی بر بند دها وارکه بونده ممالک اسلامیة نك انتباه اقتصاديسی ایضاح و مذکور ممالکک آور. پاولتری درجه‌سنة ترفیعی لزومی بسط و ایضاح اولنیور، ینه بو غزته، عین موضوعه دائر، «الاتحاد» دن مقتبس بر منظومه درج ایدیور.

۲۲ شباط تاریخی، اللوا «ده وطنك انحطاطندن آریوب فنا بولان شرقك آجیقلی حالندن مشتی بر منظومه محرردر. ۵ شباط تاریخی، المشیر» ایسه پرهیجان بر مناجات ایله پورتکیز اختلالی آلفشلايور.

مطبوعات محلیه، امور زراعیه په پک زیاده اهمیت ویریورلر، زراعت مدیریتی، «یرلیری ده آرتق حساب قالمیدر، شمدی په قدر اهل ایتدیکی یتیشیر»، از جمله ۲۶ شباط تاریخی «المشیر» دیورکه «یرلیر، آرتق اسکی حالرنده دکلدرلر، الیوم حسیات مایه لرینی ادراك ایتیش اولدقلرندن بر قاج سنه اولکی معامله لره تحمللری قالمامشدر، کوزلری آچلمش، دیلری جوزولمشدر: هر شیتی واضح کوریورلر و دوشوندکلرینی ده سویله بیلورلر.

عرب چفتجیلری، عرب اهل صنعتی، فقر و ضرورت ایچنده در. تجارت و صنایع مدیریتی، یرلیری قوللائیور («المشیر» - ۵ شباط) حتی جمعیت الحبوس (اوقاف مجلسی) بیله، ناملندن بر اداره اسلامیة اولسنه رغماً، عرب مسلمان عملیه سجایالی ایتالیانلری ترجیح ایدیور، شمدی یادیرمقدمه اولدیغی قیزلر مکتبنده بر مسلمانان مقابل اون سجایالی قوللائیور؛ و برده مسلمانلر ۲ فرانق کوندلکه راضی ایکن، سجایا- لیره، ۴ - ۵ فرانق ویریور («المشیر» ۱۶ شباط)

یرلی جریده لر، واسع و عمومی فکرلردن بحث ایتدی ده اونو - تمیورلر. مثلاً ۲۴ شباط تاریخی «المشیر» «وطنپورلک و دین، اوزرینه اوزون بر مقاله یازیور، آتیده کی بر پارچه سی، مقاله نك روح واملنی کوستره په کافیدر:

«بالجمله ادیان، و علی الخصوص دین مبین اسلام وطنه محبت و خدمتی، مؤمنلرینه فرض قیلدشدر؛ بز بونی بر جوق آیات قرآنیة واحادیث نبویه ایله اثبات ایده بیلورلر. انسانلر، یالکیز احوال ذاتیلرینی دکل، طوغوب بو بودکلری، منفعتلرینک، محبتلرینک تمرکز ایتدیکی مملکتلرینک احوالنی ده اصلاحه سعی ایتمکله ده مکلفدرلر. بر وطن اولادینک مسلم، یهودی ویا نصرانی اولمسی حائز اهمیت دکلدر؛ بر وطن اولادی اولق، بو اشتراك اصلی و ملی، مشترک وطنلرینک خدمته یکقلب، یکروح اوله رق، وقف نفس ایتسی ایچون کافیدر؛ زیرا دینلری بو وظیفه یی اولره یوکلر. تونسلیلر بو حقیقتی قبول ایدرک، مملکتلرینی دوشدیکی درکه انحطاطدن تخلیصه و اوزون عصرلرک ظلم و استبدادیه غائب ایدیلن رفاه و سعادت استردادده موفق اولسونلر! بو مقصده وصول ایچون، ترقینک اک قوی بر مؤثر اولان جمعیت تأسیسی تدبیرینه بالخاصه مراجعت ایتسونلر؛ جمعیتلری ده انجوق مملکتک منبع اصلی و ثرونی اولان زراعتک اصلاحنده قوللاسونلر. بو طریق تعاون و تشارکه داخل اولسونلرکه کرک

کندیلری، کرکسه اولاد و احفادی بو بولدن یورویه رک واصل سعادت اوله جقلدر! «

۲۶ شباط تاریخی «المشیر» «مدنیت بومی؟» ده یازدیغی بر مقاله ده سویله دیور:

«بزم کنج تونسلیلر، شیق کیندیلمی، سواقلرده کوزل موسیورلر بکزه دیلمی، قوقوتلره آچقندن آچیغه دوشوب قالدیلرمی، قار و شرابه شدله قویولدیلمی، و علی الخصوص، صانکه کندی دیلارندن اوتانیورلر مش کی کندی آرالرنده بیله فرانسیزجه قونوشمه په باشلا- دیلمی، آرتق کندیلرینی مدنیتک درجه قصواسنه واصل اولمش ظن ایدیورلر. آه! لکن پک جوق آلدانیورلر. بونکه مدنیلکلرینی دکل باربالقلمی اثبات ایدیورلر! «

تجارت، صنایع، معارف. — ۲۶ شباط تاریخی «المشیر» هنوز تأسس ایتیش اولان «الزقی» جمعیتی تبریک ایدیور. جمعیتک مقصدی، یوک تجارتک انکشافه خدمت ایتمکدر و تأسسندن بری پک آز زمان کچدیکی حالده، نتایج مسعوده سی مشاهده اولمشدر. ۲۸ شباط تاریخی «الحاضره» نابول چینی فابریقه سندن بحث ایدیور. اعمال اتخانه ده اسکی عرب چینیلرینک احیاسنه چالیشلمقدمه در. لکن «الحاضره» په کوره فابریقه نك تشکیلاتی ناقص و عملیه ویردیکی اجرت آز اولدیغندن اصلاحنه احتیاج واردر.

۱۲ شباط تاریخی «المشیر» فرانسیز واسکی عرب مکتبیلر یکی اصولده او قودیلان عرب مکتبلرینی مقایسه ایدیور و بو یکی عرب مکتبلرینی ترجیح ایله یور. چونکه بو مکتبلر، جوجقلرک دینی، دینانی و عرقه خاص ذهنیتی محافظه ایتدیکی حالده ترقی و تعالیلرینه خدمت ایتمکده در؛ بر ملتک تکاملی ایسه انجق میل عرقیسنه مخالفت اولنماقله ممکندر.

«المشیر» جامع کبیر یاننده کی مدرسه نك (فرانسیز جه سنده دارالفنون) اصلاحه دائر جوق یازیور. بو جریده نك فکرینه کوره، طلبه، مدرسلرندن یالکیز تعلیمه قالماملی، اولرنده بر نمونه و استنادکاه اخلاقی ده بولمایدلر؛ مدرسه، طلبه سنه علم ایله برابر، بوتون حیاتلرنده ثمرات نافعه سی بیه جکاری متین بر تربیه ده ویره - بیلمه لریدر. بویوک مدرسه نك بوبابده نواقصی وار. اگر مدرسه شیخلری مذکور وظیفه نك کندیلرینه تعلق اولمادیغنه قانع ایسه لر، مقصده موافق دیگر بر مؤسسه علمیة احداث اولنمایدلر.

«المشیر» جزائردن مدرسه تنفیقه نك تأسیسندن پک ممنوندر: «بو مؤسسه اسلامیة، شدله فرانسیزلاشدیرلدقلرندن ناشی ذهنیت اسلامی لرینی غائب ایتیه باشلامش اولان جزائریلرک روح و قلبلرینی علم و اخلاق اسلامی ایله تصفیه خدمت ایده جکدر.»

صنایع و ادبیات. — «المرشد» اندلس مدنیت اسلامیه سنک تبیی ایله مشغولدر؛ «المشیر» مسلمانلرک بر جوق جهتلرده و خصوصیه علومده آوروپالیرک معلمی اولدیغنی اثباته اوغراشیور؛ الحاضره

شعبہ سی مأمور لری آرہندہ معتمد دوستار کنہ ومفد لک افغانہ
اظہار خصوصیت ایتش اولان متوفی جنرال بازی یولات عاہندہ تدابیر
قطعیہ اتخاذینہ قرار ویرلدی . ۱۹۰۶ سنہ سی پترسبورغ مخفی اجتماعندن
صوکرہ کنج مسلمانلرک فعالیتی اوقدر موفقیتی یورودی کہ اونلر ۱۹۰۷
سنہ سندہ نیژنی پنیری زمانندہ قونفرہ عقد ایتک ایچون حکومتدن
معاذہ بیلہ استحصال ایدہ بیلدی . بو قونفرده اختیار ملالرک یرینہ
کنج تورک تربیہ سی آلمش کندی آدملرینک اقاہ سی تقرر ایتدی .
کذا بو قونفرده ، روسیہ ده کی مسلمان مکتب لری نہ انحق استانبولک
کنج تورک مکتب لری نہ او قوش معلملرک تعیین ایدیلیمہ سی ده قرار لاشدیرلدی .
بوتدابیرک هر طرفده موفقیتلہ تطبیق اولنہ بیلیم سی ایچون ، هر شهرده
معارف جدیدہ ہیئت لری ترتیب اولندی ، بونلرک وظیفہ سی تورکیہ دن
کلن معاملہ ، روسیہ ده اکیال تحصیل ایتش دہ محلی آخوندلردن ساخته
شہادتنامہ لر آلوب ویرمک ایدی .

کنج مسلمانلرک دردنجی اجتماع لری ، ۱۹۰۸ سنہ سی ینہ نیژنی پنیری
زمانندہ وقوعہ کلدی . اوزمانندہ اهل فساد ، استیجار اولمش . اپورده
طوبلا دیلر ، و مسلمان سیاسی فرقہ لری نہ قاهرہ جمعیت مرکزہ سنک
امری مو جینجہ . روسیہ یه مخصوص کنج مسلمان باش قومیتہ سی تاسیس
ایتدی . بو قومیتہ یه اعضا اولہرق کیرنلر شونلردر : (۱) اورنبورغ
ادارڈرہ حانیہ سی اعضای سابقہ سندن فیخر الدینوف ، (۲ و ۳) یوقاریده
اسملری کچن ملاعلیف و آبانایف ، (۴) ساراطوف ملاس آتلا سوف ، (۵)
قزان مبعوثنک برادری مقصودف ، (۶) تاتاراجہ « الفت » عربجہ
(کلیمیس) غزلری نہ محرم سابقی ابراہیموف ، (۷) اورنبورغک
« وقت » غزنہ سی محرری کریموف ، (۸) ایرقونسکی مرخصی
شفیع الییدہ ، (۱۰) بوملاس ، (۱۰) یوقاریده اسمی کچن قریم کنج
تور نامور خفیس غاسپرینسکی ، (۱۱) اونلرک باکرلی مارنی طوبیجیاشف .
ایکی صوکرہ اجتماع ، روسیہ داخلندہ اداره امور وقاهرہ مرکز قومیتہ سیلہ
تاسیس مناسبہ اشوباش قومیتہ سی توکیل ایتدی .

اشبو منتخب کنج مسلمانلر قومیتہ سی ، ایلک کونلندن اعتباراً
روسیہ ده معلملک واسطلق نامزدی اولان کیمسہ لری ، کنج تورکلک
علومنک تحصیلی ایچون تورکیہ یه کوندرمکک اوغراشدی . کریمہ اولجہ ده
کیدنلر اولوردی ، فقط بو کیدیش وقایع منفرددن ایدی ۱۹۰۸ سنہ -
سندن اعتباراً ایسہ ، مذکور قومیتہ نک اداره سی آلتندہ اولہرق . بو
قاعدہ عمومیہ مشککہ کیردی ، تورکیہ یه پی تحصیل کورمش آدملر کوندریلیور ،
وبو وجهلہ تورکیہ ده آنحق کنج تورکلک روحنده تربیہ ایدیلیمک قالیور ،
وبناء علیہ کنج تورکلک درسی آنحق برویار بحق سنہ سورویور . کنج
مسلمانلر بوتعلیم و تربیہ یه استنبول مکتب لری نہ آلیورلر وارادن روسیہ یه
دونبورلر ، بورادہ باش قومیتہ اونلرہ وادراق لازمیہ تدابیرک ایدیور .
مثلاً استانبولده ارقومش عبداللہ حمزین بو طریق ایلہ آرخانفلسکی یه معلم
وملا اولدی . هر نہ قدر بونی اورانک صادق مسلمانلری والی یه خبر
ویردی لر سده والی آدی رمدی . ذاتاً کنج مسلمانلرک حرکاتہ بزم
حریت پرور والیریمز آدی رمیورلر . حالبوکہ اسلام عالمندہ وقایع بوکون

آوروپانک صوکرہ زمانلرده مدنیت اسلامیہ یی مستحق اولدیغی درجہ ده
تقدیر وتوقیرہ باشلادیغنی یازیور .

معارف مدیریتی ، عوام لسانک اوکرہ زلمہ سی قولایلاشدیر . ق
ایچون ، تونس لہجہ سندہ بر لغت کتابی ترتیب ایتدی ر مہ یه تشبہ
ایلا مشدی ؛ مطبوعات بوتشبتی شدتله پروتستو ایدیور ؛ المرشد ،
معمر لیلرک منتظم فلاسقی عربجہ یی محافظہ یه سعلیری خاطر لاتہرق
معارف مدیریتی بوتشبتی تزییف ایدیور ؛ « المشر » والصواب
قبا وباربار بر لہجہ یه ، ادبی وعمومی بر لسانک فدا ایدیلیمہ پک متألدرلر ؛
جرائد محلیہ دن بریسی صہ ریور ؛ « یوقسہ لسانغزی اعدام ایلہ بز
مسلمانلری محو ایتیمکی ایستہ نیلیور ؟ زیرا ، معلومدرکہ مللر ، لسانلری نہ
مقدراتی تعقیب ایدرلر . . . »

روسیہ ده کنج مسلمانلر حرکتی

پترسبورغده روسیہ منتشر « روس بایرانی » ندن ترجمہ اولمیشدر :
۱۹۰۸ سنہ سی تموزندہ ، تورک انقلابی متعاقب ، « روس اہالیسی »
عنوانی غزنہ ده « تورک مشروطیتنک کنہ و حقیقتی » یه بر مقالہ یا مشلر
واو مقالہ ده کنج تورکلک حرکتک یالکوز عثمانی ممالکک منحصر
برشی اولمادیغنی وتورکیہ یی متعاقب مسلمانلرلہ مسکون بالجلہ ممالکک
سہ ایت ایدہ جکنی خبر ویرمیشم . اوزمان مطبوعاتده کنج تورکلک
مقاصد خفیہ سندن بحث ایدن هیچ یوقدی ، بن بونلری ایک دفعہ
یازدم . بونکک برابر شہدی کوریورم کہ بن ده کچ قالمش بریسامبر
اولمیشم .

اعتراف ایدیورم ، دہا دون خبرالدم کہ بن اومقالہ می یازمادن
الٹی سنہ اول بزم داخی دشمنلری نہک حمایہ وصیاتی آلتندہ اولہرق
کنج تورک ناشر فسادلری روسیہ نہک هر طرفہ طاغلمش ایشلر . تا
۱۹۰۱ سنہ سندہ نیژی ، کنج تورک قومیتہ سنک روسیہ ده مأمور خفیس
مشور قریمی محرک فساد اسماعیل غاسپرینسکی ایلہ اونک قافقازیالی
یاردیجیسی طوبیجیاشفدر . ایشتہ شو کنج تورک مأمور لری
۱۹۰۶ سنہ سندہ نیژنی پنیری زمانندہ مسلمان سیاسی فرقہ لری
مرخصلردن متشکل کیزلی بر اجتماع یاپدیلر . بو اجتماع انظار اغیاردن
تماماً محفوظ قالمق ایچون بالخاصہ استیجار اولمش بر واپور ایچندہ
اولدی . واپور اجتماع دوامی مدتیجہ « آقا » صوبی اوزرندہ سیرایتدی
طوردی . بو اهل فساد ، مقاصد مضرہ لری نہ خدمت ایچون ارہارندہ
پارہ طوبلا دیلر . اجتماعلرندہ تقرر ایدن مواددن بریسی اورنبورغ مجلس
روحانیہ سندہ اعضا بولنان وایشلری نہ کلہ بن بعض کیمسہ لری اورادن آتمقدی
اصل مفتی یه ، مقصدلری نہ مخالفت ایدہ میہ جکنی کسیدر دکارندن ، ایشمہ یه -
جکلر دی . آنحق اونک یانی باشنہ کندیلرندن آدم قودرہ جقلر دی .
مسلمان مفسدلری نہک ، بویله مخفی بر اجتماعی دہا ۱۹۰۶ سنہ سی
پترسبورغده اولدی . اجتماع قزان ملاعلیف ریاست ایتدی ؛ مرقومک
الایش کذار یاردیجیلری قزان ملا آبانایف واورنبورغلی یوسف
آقچہ رین ایدی . بو اجتماعده داخلہ نظارتک ادیان غیر خرسیتیانیہ